

MOBILITET OG PERSONBEFORDRING I LANDDISTRIKTER

**Lektor, landsbyforsker
arkitekt MAA.**

Jørgen Møller

08.06.2010

BEGREBER

- **Mobilitet**
- **Offentlig betalt personbefordring**
- **Personbefordring**
- **Kollektiv trafik**

FAURSKOVUNDERSØGELSEN

- Formålet er at undersøge og analysere behovet for en bedre personbefodring i landdistrikterne
- Hvorledes kan dette forbedres, blandt andet ved brug af moderne elektronisk teknik og andre nye tiltag?
- Nye tiltag vil formentlig bedre kunne dække behovet i landdistrikterne end den eksisterende kollektive transport kan

Et livslangt dybdegående casetudie

Støvring 1957

MOBILITET I UDKANTERNE !

- I et hverdagslivsperspektiv.
- **Da jeg var dreng....**
- Lokale samfund med **alt** inden for gå/cykelafstand
- Ganske få personbiler
- Rutebilen 4 ture om dagen

Hvad sker der ???

- **Siden 1965** har den private service i bred forstand været under **afvikling...Strukturtilpasning, som ikke er afsluttet endnu**
- Detailhandel/Udvalgsvarehandel
- Håndværksservice
- **Siden 1970** har den kommunale service været både under **opbygning og nedbygning**
- **Siden 2005** har den offentlige service været under centralisering på alle niveauer **..og det fortsætter**

Landsbyerne under pres

- **En epoke er ved at rinde ud:**
- **-3900 – 2005<>1965-2005**
- **Forretningerne er væk**
- **Kun et par aktive landmænd tilbage**
- **Landbokulturen er væk.**
- **”Alle pendler ind eller ud- og længere og længere væk.”**
- **Den nye Landsbykultur har ikke fundet sit ståsted (endnu)**

Det "lokale" går i opløsning!!!

- **Lokalsamfundet bliver af mindre betydning/Uden betydning??...**
- *Arbejde
- *Indkøb
- * Skolegang
- *Venner/familie
- *Fritidslivet
- *Foreningslivet
- *Kulturlivet
- *Vores brug af håndværkere
- *Vores brug af service/indkøb

I FRITIDEN SKER DER OGSÅ STORE ÆNDRINGER

- **Bankospil og fællesspisning for de ældre/ikke de unge**
- **Skænderier om rygepolitikken i Forsamlingshuse/Idrætshaller og klubhuse**
- **De unge familier vil noget andet (end at gå til brun sovs fællesspisning**
- **De ældre med ”penge nok” og et andet kulturmønster går i teater i Århus/Randers/København/London.**
- **Spiller Golf.**
- **I de senere år har man mange steder oplevet, at det er svært eller umuligt at finde folk til at gå ind i bestyrelsesarbejdet omkring Forsamlinghuset og Menighedsrådet**

- **Ungdomsballer i forsamlingshusene og halballeerne er slut.**
- **Forsamlingshusene siger nej pga. hærværk og narkoproblemer med de unge**

- **Demografien. (De unge søger væk/uddannelse)**
- **De store holdidrætter mister appel**
- **(træning, faste tidspunkter, mødedisciplin**
- **Foreningsfællesskabet opsøges i større geografiske cirkler.**
- **Mobiliteten gør det muligt at være foreningsaktiv andre steder end i den lokale forening.**
- **Man vælger selv sine netværk og det man ”allerbedst kan lide”.**
- **Det lokale foreningstilbud er ikke en given ting.**
- **(Hverken for børn eller voksne)**

- **Det lokale (idræts)foreningsliv som vi har kendt det i mange år er under pres.**
- **Værdier i det lokale foreningsliv:**
- **Idræt, sundhed, glæde**
- **NÆRHED- (Lokale) Netværk**
- **Social kapital**

Pres fra

- **Konkurrencen fra de kommercielle tilbud/Fitnesscentre.**
- **Betal og forlang.**
- **Personlig træner, flotte omgivelser, musik/frugt etc.**
- **Foreninger har det svært med at finde de rigtige ledere og trænere.**
- -----
- **Bredere ”kultur/festarrangementer har ingen søgning Hård konkurrence fra Horsens/ Århus Festuge/ Randersugen o.l.)**
- **Bylaug/Kulturlaug/Idrætsforening forsøger og eksperimenterer.**

Flere og flere opererer på stadig større handlingsarenaer:

- Landsbyen
- **Sognet**
- Storkommunen
- Arbejdskrafts/pendlingsoplande
- Byregionen
- Europa
- Verden
- ***Et anderledes hverdagsliv:***
- ***Ikke et ringere ....***
- ***Måske endda et bedre.***

VINDERE & TABERE

- ***Vinderne**
- De mobile
- *De fleksible
- *De velstillede
- *De kvalitetsbevidste
- *De veluddannede
- .....
- **"Taberne"**
- De mindst mobile
- De mindrebemidlede
- De dårligst uddannede

Hvad er en landsby?

- Gyldendal. Ordbog over det danske sprog
- (1931)
- *"en samling gårde og huse på landet"*
- Politikens Nudansk Ordbog.(2001):
- *"En lille by på landet"*
- Landdistriktsredegørelsen (2004):
- *Landsbyer: Byområder med 200 indbyggere og op til 999 indbyggere.*
- ***Landdistrikter. Fra 200 indb. Og nedad***
- **Jeg hælder personligt til Gyldendal 1931.**

Befolkning s-analyse	Under 25	%	25 - 199	%	200 - 499	%	500 - 749	%	750 - 999	%	Over 999	%	I alt
Hovedstaden	12.913	0,9	10.720	0,7	10.808	0,7	8.176	0,5	5.928	0,4	1.470.109	96,8	1.518.654
Midtjylland	147.348	12,5	55.778	4,7	56.204	4,8	37.931	3,2	27.552	2,3	850.594	72,4	1.175.407
Nordjylland	92.226	16,2	27.424	4,8	33.943	6,0	23.615	4,1	20.794	3,7	371.661	65,2	569.663
Sjælland	111.729	14,3	55.134	7,1	33.149	4,2	28.695	3,7	13.955	1,8	537.628	68,9	780.290
Syddanmark	144.893	12,6	67.248	5,8	55.793	4,8	33.192	2,9	25.291	2,2	827.177	71,7	1.153.594
Hovedtotal	509.109	9,8	216.304	4,2	189.897	3,7	131.609	2,5	93.520	1,8	4.057.169	78,1	5.197.608

510000 persons are living in the open contry ^{22%}

Number of inhabitants inn each village (and city)category.

Agerholm & Møller. AAU. Tlf 2222 9811

25 -199. Hamlets.

Normaly no Church 16

The number off villages (and citys) in each category

Befolknings-analyse	25 - 199	200 - 499	500 - 749	750 - 999	Over 999	I alt
Hovedstaden	152	34	13	7	87	293
Midtjylland	744	184	62	32	119	1.141
Nordjylland	374	107	38	24	67	610
Sjælland	848	108	47	16	100	1.119
Syddanmark	953	171	55	30	143	1.352
Hovedtotal	3.071	604	215	109	516	4.515

4000 landsbyer i Danmark i 2002– ca. det samme i 2010

Antallet af byer i hver størrelseskategori.

Overordnet statistik.

	500-999	200 -499	Landdistrik ter	IALT	
1901	33866	11370	1389069	1434305	
1921	99437	82384	1465464	1647285	
1940	123697	103345	1388342	1615384	
1960	160066	209915	1191912	1561893	
1970	202905	216105	991422	1410432	
1981	237774	198058	826897	1262729	
1990	227478	185669	778970	1192117	
2006	235927	193728	759448	1189103	
2007			747868	1176138	
2008			745214	1172271	- 475000
			Agerholm & Møller. AAU. Tlf 2222 9811		18

STATUS 2008

- **13,6%** - 750.000. Landdistrikter (Åbent land + landsbyer under 200 indbyggere)
- **21,4%** - 1.172.000 Åbent land/999 indbyggere

- **Hvad sker der derude?**
- ”alting er i opbrud”
- ”Alting forandres”
- ”Intet er som før”
- ”Alting var bedre i gamle dage” . Er der nogen der siger
- **Landdistrikts- og landsbydanmark er hovedkulds på vej ind i fremtidens Danmark.**
- **Og der tegner sig ikke et klart billede af fremtiden!**